

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Dějiny pozdního středověku a novověku do roku 1848
Název učebního materiálu:	Třicetiletá válka
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_D0211
Vyučovací předmět:	Dějepis
Ročník:	2. ročník čtyřletého (6. ročník osmiletého) gymnázia
Autor:	Mgr. Milan Kratochvíl
Datum vytvoření:	20. 4. 2013
Datum ověření ve výuce:	3. 5. 2013
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Definuje příčiny, průběh a následky třicetileté války v Evropě i českých zemích.
Metodické poznámky:	Materiál lze použít při individuální i skupinové práci, po jednotlivých úkolech i vcelku. Zadáni po probrání učiva, časová náročnost 30 - 45 minut (v závislosti na individuální či skupinové práci, dispozici třídy atd.).

Třicetiletá válka - pracovní list

1. Vysvětli pojmy:

DEFENESTRACE _____

ZIMNÍ KRÁL _____

EXULANT _____

2. 23. května 1618 došlo ke svržení místodržících a
z oken (odkud) Tento čin označujeme jako
Jednalo se o vypovězení poslušnosti králi
Svržení místodržících bylo dílem a vyvrcholilo sesazením krále
..... roku z trůnu. Vlády v českých zemích se poté ujala vláda třiceti
.....

3. Charakterizuj následující historické postavy:

ALBRECHT Z VALDŠTEJNA _____

JAN MYDLÁŘ _____

GUSTAV II. ADOLF _____

FRIDRICH FALCKÝ _____

4. Vysvětli následující události:

Staroměstská exekuce _____

Bílá hora _____

5. Obnovené zřízení zemské vydal (kdo) _____ roku _____
a stanovovalo následující:

6. Které země proti sobě stály ve válce dánské? Jak tato část války třicetileté skončila?

7. Jaké změny přinesl pro Evropu vestfálský mír v oblasti:

a) náboženské

b) územní

REGION:

A) Mezi významné představitele českého kulturního života, kteří po Bílé hoře museli opustit svou vlast, patřil i poslední biskup Jednoty bratrské, nazývaný pro svou pedagogickou činnost Jeho první manželka pocházela ze zábřežského měšťanského rodu. Po odchodu z Moravy působil v, zemřel v exilu v holandském městě

B) S pobělohorskými uprchlíky je spojen i Zábřeh a jeho muzeum, které vlastní třetí největší sbírku rytin a leptů významného českého umělce, který po odchodu z Čech působil především v (uveď stát)

C) Po Bílé hoře dochází mj. ke konfiskaci majetku řady významných šlechtických rodů. To se týká i zábřežského panství, které v té době patřilo moravskému zemskému hejtmanu Ladislavu Velenovi z významného šlechtického rodu, původem z nedalekého Bludova.

Po Bílé hoře panství získal významný knížecí rod původem z rakousko-švýcarského pomezí.

Třicetiletá válka - pracovní list (ŘEŠENÍ)

1. Vysvětlí pojmy:

DEFENESTRACE – vyhození z okna (I. a II. pražská) – výsledek nespokojenosti, lynč

ZIMNÍ KRÁL – Fridrich Falcký, zeť anglického krále, zvolen českými stavy

EXULANT – emigrant utíkající z domova z politických, náboženských atd. důvodů

2. 23. května 1618 došlo ke svržení místodržících **Viléma Slavaty (z Chlumu a Košumberka) a Jaroslava Bořity (z Martinic)** z oken (odkud) **Pražského hradu**. Tento čin označujeme jako **II. pražskou defenestraci**. Jednalo se o vypovězení poslušnosti králi **Matyáši**.

Svržení místodržících bylo dílem **stavovské opozice** a vyvrcholilo sesazením krále **Ferdinanda II.** roku **1619** z trůnu. Vlády v českých zemích se poté ujala vláda třiceti **direktorů**.

3. Charakterizuj následující historické postavy:

ALBRECHT Z VALDŠTEJNA – český šlechtic, generalissimus habsburských vojsk, porážky Švédů, poté vyjednávání, zavražděn v Chebu 1634

JAN MYDLÁŘ – pražský kat, staroměstská exekuce

GUSTAV II. ADOLF – švédský král, vůdce vojsk v době švédské války, umírá u Lützenu

FRIDRICH FALCKÝ – „Zimní král“, zvolen českými stavy po svržení Ferdinanda II., útěk z Prahy po Bílé hoře

4. Vysvětlí následující události:

Staroměstská exekuce – 21.6.1621, poprava 3 pánů, 7 rytířů a 17 měšťanů, účastníků stavovského povstání

Bílá hora – 8.11.1620, střet císařských a stavovských vojsk, porážka českých stavů, útěk Fridricha Falckého

5. Obnovené zřízení zemské vydal (kdo) **Ferdinand II.** roku **1627 (Čechy), 1628 (Morava)** a stanovovalo následující: **zavedení absolutismu, dědičné právo Habsburků, návrat církve mezi stavy, jediná církev – katolická, zrovnoprávnění němčiny s češtinou...**

6. Které země proti sobě stály ve válce dánské? Jak tato část války třicetileté skončila?

Haagská koalice (Nizozemí, Dánsko, Anglie, německá protestantská knížata) x Habsburkové, německá katolická knížata, Valdštejn – porážka Dánska, lübecký mír – vstřícnost vůči Dánsku

7. Jaké změny přinesl pro Evropu vestfálský mír v oblasti:

a) náboženské – **uvolnění ve Sv. říši římské, v Čechách a na Moravě ale rekatolizace (návrat jen k r. 1624)**

b) územní – **zisky Francie (Metz, Verdun, část Alsaska), Švédsko (Pomořansko), Braniborska (Zadní Pomořansko), rozdělení Falce...**

REGION:

A) Mezi významné představitele českého kulturního života, kteří po Bílé hoře museli opustit svou vlast, patřil i poslední biskup Jednoty bratrské **J. A. Komenský**, nazývaný pro svou pedagogickou činnost **učitel národů**. Jeho první manželka **Magdalena Vizovská** pocházela ze zábrěžského měšťanského rodu. Po odchodu z Moravy působil v **Polsku, Švédsku, Anglii, Nizozemí...**, zemřel v exilu v holandském městě **Naardenu**.

B) S pobělohorskými uprchlíky je spojen i Zábřeh a jeho muzeum, které vlastní třetí největší sbírku rytin a leptů významného českého umělce **Václava Hollara**, který po odchodu z Čech působil především v **Anglii** (uved' stát).

C) Po Bílé hoře dochází mj. ke konfiskaci majetku řady významných šlechtických rodů. To se týká i zábrěžského panství, které v té době patřilo moravskému zemskému hejtmanu Ladislavu Velenovi z významného šlechtického rodu **Žerotínů**, původem z nedalekého Bludova.

Po Bílé hoře panství získal významný knížecí rod **Lichtenštejnů**, původem z rakousko-švýcarského pomezí.

Zdroj: archiv autora